

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลนาคู เป็นเขตการปกครองของอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากที่ว่าการอำเภอนาคู ประมาณ 1 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ ประมาณ 75 กิโลเมตรตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของ จังหวัดกาฬสินธุ์ บริเวณเทือกเขาภูพาน ทิศเหนือติดต่อกับ อ.ภูพาน อ.เต่างอย จ.สกลนคร ทิศใต้ ติดต่อกับ อ.ห้วยผึ้ง ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ.เขาวงและ อ.ดงหลวง จ.มุกดาหาร แบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 5 ตำบล 55 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล 4 แห่ง และเทศบาลตำบล 2 แห่ง การคมนาคม ติดต่อกันระหว่างอำเภอใช้เส้นทางรถยนต์ทางหลวงหมายเลข 2291 (สายนาคู-เขาวง) หมายเลข 2101 (สาย นาคู-ห้วยผึ้ง) โดยเส้นทางรถยนต์ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้



ภาพที่ ๑ ที่ตั้งอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๑.๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

ตำบลนาคู มีพื้นที่ติดต่อกับตำบลและอำเภออื่น ดังนี้

- | | |
|-------------|--|
| ทิศเหนือ | ติดต่อกับ ตำบลหลุบเหล อำเภอภูพาน ตำบลจันทร์เพ็ญ อำเภอเต่างอย
จังหวัดสกลนคร และตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร |
| ทิศใต้ | ติดต่อกับ ตำบลโนนนาจาน และตำบลสายนาวัง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ |
| ทิศตะวันออก | ติดต่อกับ ตำบลสายนาวัง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ |
| ทิศตะวันตก | ติดต่อกับ ตำบลบ่อแก้ว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ |

๑.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อผู้นำหมู่บ้าน	เบอร์โทรศัพท์	หมายเหตุ
1	นาคูเหนือ	นายสยาม พิมพ์รส	061-1035685	
2	นาคูใต้	นายสังคม จิตจง	098-2096338	กำนัน
3	นาสีนวล	นายตะวันฉาย แสงพิจารย์	095-5822352	
4	ชาดใต้	นายธนิต พันผา	084-5501019	
5	ชาดเหนือ	นายอุทัย พลนาคู	092-7834304	
6	วังเวียง	นายอารีย์ สำราญสุข	099-9253501	
7	นาคลอง	นางอุไรวรรณ ภูดี	092-8522940	
8	ชาดพัฒนา	นายอำนาจ เชื้อดี	098-6094842	
9	สายนาคำ	นายวุฒิพงษ์ รังหอม	062-5816281	
10	นาคู	นางรัศมี วรสาร	097-3186389	
11	นาคู	นายสง่า แก้วหวางค์	091-2032278	
12	นาคูพัฒนา	นางขจรกลีน พลนาคู	086-2415625	
13	ชาดกลาง	นายวรวิทย์ ตริบาตร	098-2414303	
14	ชาดพัฒนา	นายคำภีร์ ทองปลิว	084-8874474	

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๑.๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

สภาพภูมิประเทศ โดยทั่วไปพบว่าพื้นที่ที่เป็นที่ดอนพื้นที่ลาดต่ำไปทางทิศใต้ของตำบล ทิศเหนือมีเทือกเขาภูพานเป็นแนวยาว ทิศตะวันออกของตำบลมีอ่างเก็บน้ำห้วยมะโน ซึ่งมีระบบคลองส่งน้ำ 3 สายจากทิศเหนือมีลำห้วยไหลผ่านหลายสายลงไปทางทิศใต้ ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 181 เมตร

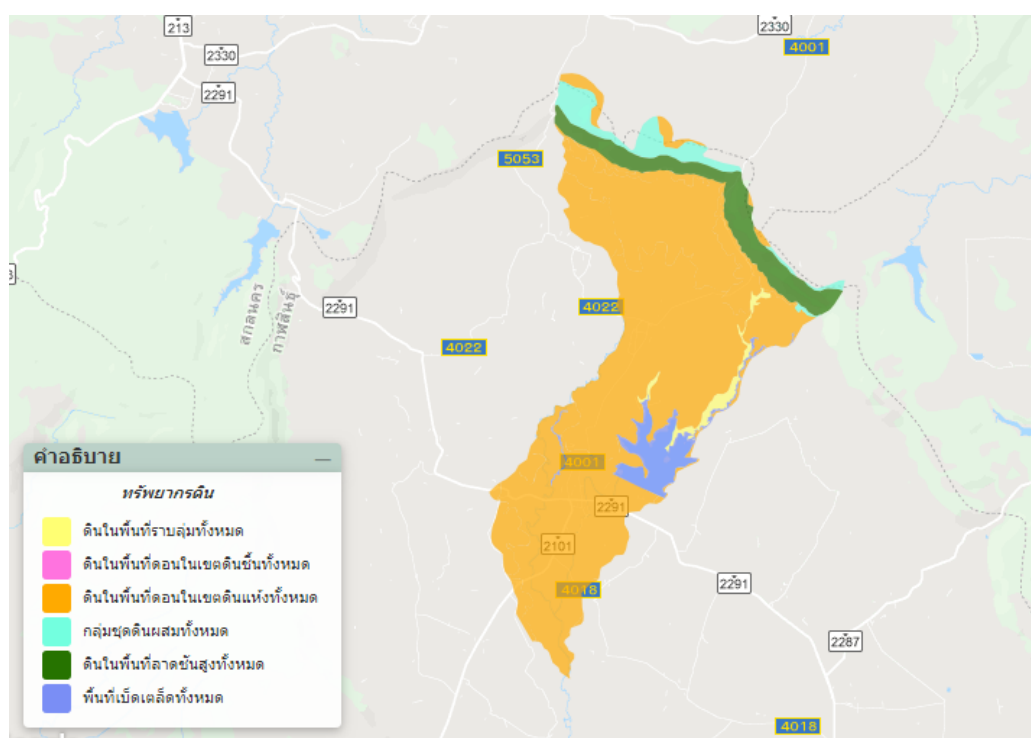
๑.๒.๒ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดิน โดยส่วนมาตรฐานการสำรวจจำแนกดินและที่ดิน สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน (๒๕๕๐) สภาพของดินพบกลุ่มดินชุดใหญ่ ๆ 3 ชุด ดังนี้

1 ชุดดินโคราช มีลักษณะเป็นดินร่วนปนทราย หน้าดินลึก การระบายน้ำดีมาก คิดเป็นร้อยละ 65 ของพื้นที่ทั้งหมดเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชไร่ และไม้ผล ไม้ยืนต้นพบมากบริเวณหมู่ที่ 2,3,8

2 ชุดดินร้อยเอ็ด เป็นกลุ่มดินร่วน หน้าดินลึก การระบายน้ำเร็ว มักมีน้ำขังพบบริเวณที่ราบลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 25 ของพื้นที่ทั้งหมดเหมาะสมสำหรับการทำนาข้าวพบมากในบริเวณหมู่ที่ 4,5,6,7

3 สภาพลาดชันเชิงซ้อนดินตื้นหินโผล่ ซึ่งจะพบบริเวณเทือกเขาที่มีความลาดชันมาก คิดเป็นร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมดไม่เหมาะสำหรับการทำเกษตร ควรปล่อยให้เป็นป่าธรรมชาติ พบมากบริเวณหมู่ที่ 1



ภาพที่ ๓ ชุดดินในเขตตำบลนาคู
(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร)

1.3 สภาพภูมิอากาศ

1.3.1 ลักษณะภูมิอากาศ

ตำบลนาคู มีสภาพภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน

- ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการเพาะปลูก จะอยู่ในช่วงตั้งแต่กลางเดือนเมษายน ถึงกลางเดือนตุลาคม และมีความชื้นหลงเหลืออยู่ในดินพอเพียงสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผักอายุสั้น หลังจากหมด

ฤดูฝนประมาณหนึ่งเดือน และอาจใช้แหล่งน้ำในไร่นาช่วยเสริมการเพาะปลูกได้บ้าง แต่ทั้งนี้ควรวางแผน
จัดระบบการปลูกพืชให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่

- ช่วยเวลาที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก ซึ่งมีปริมาณน้ำฝนและการกระจายน้อย
หรือไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช จะอยู่ในช่วงปลายเดือนตุลาคมถึงปลายเดือนมีนาคมของทุกปี
ในช่วงเวลาดังกล่าวถ้าได้รับน้ำชลประทานช่วยก็สามารถปลูกพืชฤดูแล้งได้

1.3.2 ฤดูกาล

ตำบลนาคู มีสภาพภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน มี 3 ฤดูกาล โดย

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน มีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือน มิถุนายนถึงเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือน พฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุม
ตะวันออกเฉียงเหนือได้พัดพามวลอากาศเย็น และแห้งเข้า
มาปกคลุมส่งผลให้ท้องฟ้าโปร่ง อากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง

1.3.3 สถิติปริมาณน้ำฝน

จากสถิติน้ำฝนที่วัดโดยสำนักงานเกษตรอำเภอนาคู ตั้งแต่ปี 2550 - 2559 ปริมาณน้ำฝน
เฉลี่ยรายปีมีค่าประมาณ 16,753.8 มิลลิเมตร โดยมีปริมาณฝนตกสูงสุดเมื่อปี พ.ศ.2554 ปริมาณน้ำฝน
1,947.9 มิลลิเมตร และปริมาณน้ำฝนต่ำที่สุดโดยเฉลี่ยรายปี พ.ศ.2558 ปริมาณน้ำฝน 1,419.6
มิลลิเมตร ปริมาณน้ำฝนรวมรายเดือนในรอบปี พ.ศ. 2550 – 2559 เดือนกันยายน มีปริมาณฝนตกมาก
ที่สุด ปริมาณน้ำฝน 3,937.40 มิลลิเมตร. ในช่วงต้นฤดูการเพาะปลูกเดือนมิถุนายน มีปริมาณ น้ำฝนเฉลี่ย
ที่ 135.6 มิลลิเมตร ถือว่ามีปริมาณน้อยและมีผลกระทบต่อปลูกพืช และมีฝนตกเฉลี่ยมากที่สุดในเดือน
กันยายน 437.49 มิลลิเมตร ซึ่งเป็นช่วงปลายฤดูการเพาะปลูก ทำให้ข้าวซึ่งเป็นพืชหลัก ได้รับความเสียหาย

ตารางแสดงข้อมูลสถิติน้ำฝนในรอบ 10 ปี

รายงานข้อมูลสถิติน้ำฝนปี 2550 - 2559 (10 ปี) อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ปี	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)												รวม /ปี	เฉลี่ยปี
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
2550	22.8	11.1	40.3	114.6	280.8	181.2	198.8	212.7	261.9	224.7	65.8	27.0	1641.7	136.8
2551	27.1	38.1	48.0	135.3	215.6	203.6	204.1	193.9	296.1	198.8	143.8	46.9	1751.3	145.9
2552	20.6	7.7	89.9	132.0	227.5	163.9	227.7	213.2	263.2	158.2	84.6	21.3	1609.8	134.15
2553	44.9	12.6	28.0	58.3	119.0	190.1	213.8	315.4	218.1	254.8	111.5	83.9	1650.4	137.5
2554	34.9	19.3	191.0	103.6	206.1	199.7	259.0	287.3	319.7	201.9	67.9	57.5	1947.9	162.3

2555	86.1	25.0	58.5	102.7	231.6	159.9	207.7	214.1	302.0	112.3	118.0	63.8	1681.7	140.1
2556	38.9	27.4	29.1	87.9	148.6	214.8	283.9	223.6	313.0	216.3	131.8	49.1	1764.4	147.0
2557	8.4	3.6	24.7	84.1	133.4	192.2	229.0	251.7	229.4	180.9	108.0	75.0	1520.4	126.7
2558	23.9	16.4	39.5	76.4	104.7	144.6	213.2	237.4	262.0	158.6	97.3	45.6	1419.6	118.3
2559	51.1	12.0	10.4	32.0	171.6	167.6	254.1	260.1	301.0	282.1	105.2	119.4	1766.6	147.2
รวม/	358.7	173.2	559.4	926.9	1838.9	1817.6	2291.3	2409.4	2766.4	1988.6	1033.9	589.5	16753.8	1395.95
เดือน														
เฉลี่ย/	35.87	17.32	55.94	92.69	183.89	181.76	229.13	240.94	276.64	198.86	103.39	58.95	1675.38	139.59
เดือน														

<https://th.weatherspark.com/>

1.3.4 อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อุณหภูมิ อุณหภูมิต่ำสุดอยู่ที่ 17 องศาเซลเซียส อยู่ในช่วงเดือนมกราคม และธันวาคม
อุณหภูมิสูงสุดอยู่ที่ 36 องศาเซลเซียส อยู่ในช่วงเดือนเมษายน และอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีมีค่า 26 องศา
เซลเซียส

๑.๔ เส้นทางคมนาคม

๑.๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง

การคมนาคมติดต่อของตำบลนาคู แบ่งออกได้ดังนี้ คือ

1) การคมนาคมติดกับอำเภอนาคู

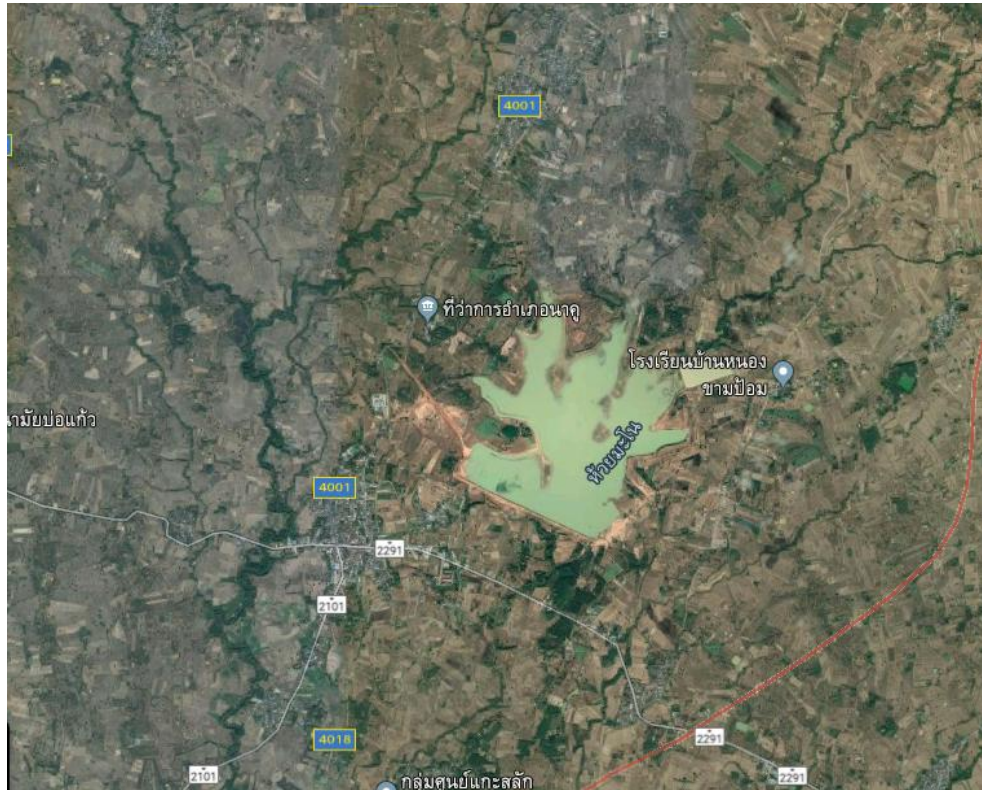
การคมนาคมติดต่อระหว่างตำบลนาคูกับอำเภอนาคู ใช้เส้นทางรถยนต์ ซึ่งมีเส้นทางที่สำคัญ
คือ ทางหลวงหมายเลข 2291 (สายนาคู – เขาวง) ตัดผ่านตำบลโดยผ่าน หมู่ที่ 7 บ้านนาคลอง, หมู่ที่
2 บ้านนาคูใต้, หมู่ที่ 12 บ้านนาคูพัฒนา, หมู่ที่ 3 บ้านนาสีนวล, ทางหลวงหมายเลข 2101 (สายนาคู-
ห้วยผึ้ง) ตัดผ่านตำบลโดยผ่าน หมู่ที่ 6 บ้านวังเวียง, หมู่ที่ 10 บ้านนาคู ทางหลวงหมายเลข 4001
(สายนาคู-บ้านชาติ) ตัดผ่านตำบลโดยผ่าน หมู่ที่ 9 บ้านสายนาคำ, หมู่ 14 บ้านชาติพัฒนา, หมู่ที่ 8 บ้าน
ชาติใต้, หมู่ที่ 5 บ้านชาติเหนือ และหมู่ที่ 13 บ้านชาติกลาง

2) การคมนาคมติดต่อภายในตำบลและตำบลใกล้เคียง ใช้เส้นทางคมนาคม ดังนี้

- ทางหลวงหมายเลข 2291 (สายนาคู – เขาวง) ใช้ในการเดินทางติดต่อระหว่างหมู่บ้าน
ในตำบล คือ หมู่ที่ 7, 2, 12, 3 และใช้ในการติดต่อกับตำบลใกล้เคียง คือ ตำบลบ่อแก้ว และอำเภอภูพาน
- ทางหลวงหมายเลข 2101 (สายนาคู-ห้วยผึ้ง) ใช้ในการเดินทางติดต่อระหว่างหมู่บ้าน
ในตำบล คือ หมู่ที่ 10, 6 และใช้ติดต่อกับตำบลใกล้เคียง คือ ตำบลสายนาวัง, ตำบลโนนนาจาน, ตำบลภู
แล่นช้าง และอำเภอห้วยผึ้ง
- ทางหลวงหมายเลข 4001 (สายนาคู-บ้านชาติ) ใช้ในการเดินทางติดต่อระหว่าง
หมู่บ้านในตำบลคือ หมู่ที่ 9, 14, 8, 4, 5 และอำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร

3) การบริการรถโดยสารและพาหนะอื่น ๆ

- การบริการรถโดยสารประจำทาง (สายนาคู-สกลนคร) เป็นรถโดยสารที่วิ่งรับส่งผู้โดยสารระหว่างจังหวัด คือ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ผ่านอำเภอกุฉินารายณ์ ถึงจังหวัดสกลนคร
- พาหนะอื่น ๆ ที่ใช้ในการขนส่ง ได้แก่ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถบรรทุกเล็ก และรถบรรทุกสิบล้อ เป็นต้น



ภาพที่ ๔ เส้นทางคมนาคม
(ที่มา :)

1.4.2 ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด

การเดินทางจากอำเภอนาคูเดินทางไปยังจังหวัดสกลนคร ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2291, 213 เดินทางไปยังจังหวัดมุกดาหาร ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2219, 2287, 2104

1.5 แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

1.5.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

แหล่งน้ำตำบลนาคู โดยทั่วไปอาศัยน้ำฝนเป็นหลักและมีแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยมะโน พื้นที่ทั้งหมด 3,351 ไร่ มีความจุน้ำเต็มที่ 35,000 ลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทาน 3,018 ไร่ พื้นที่ส่งน้ำ 2,400 ไร่ มีระบบคลองส่งน้ำ 3 สาย ทำให้เกษตรกรหมู่ที่ 1,2,6,7,9,10,11,12 ตำบลนาคูได้ปลูกพืชฤดูแล้งเพื่อเป็นอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร หลักฤดูการทำนาข้าว นอกจากนี้ยังมีลำห้วยธรรมชาติ ดังนี้

1 ลำห้วยนาเรียง มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูพาน ไหลผ่านบ้านชาด หมู่ที่ 4, 5, 8, 13, 14 ตำบลนาคู เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ได้เฉพาะฤดูฝน ส่วนฤดูแล้งใช้ได้เฉพาะเป็นแหล่งน้ำเพาะปลูกพืชผักสวนครัว แหล่งอาหารปลาและเลี้ยงสัตว์ และยังไหลผ่านหนองขอนแก่น ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือของบ้านชาดพัฒนา ม.8 มีพื้นที่ประมาณ 12 ไร่ ความจุน้ำ ประมาณ 2,500 ลบ.ม. มีน้ำตลอดปี ใช้เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง

2 ลำห้วยตากผ้า มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูพานไหลผ่านหมู่ที่ 4, 5, 8, 13, 14 ตำบลนาคู เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ได้เฉพาะฤดูฝน ส่วนฤดูแล้งใช้ได้เฉพาะเป็นแหล่งน้ำเพาะปลูกพืชผักสวนครัว แหล่งอาหารปลาและเลี้ยงสัตว์

3 ลำห้วยเม็กและห้วยแก้งชีแล้ง มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูพานไหลผ่านลำห้วยตากผ้าลงสู่อ่างเก็บน้ำห้วยมะโน

4 ลำห้วยยาง มีต้นกำเนิดจากห้วยนาเรียงและลำห้วยตากผ้าไหลผ่านหมู่ที่ 3, 6, 9 ตำบลนาคู เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ได้ตลอดปี ปลูกพืชฤดูแล้งหลังการทำนา เป็นแหล่งอาหารและใช้เลี้ยงสัตว์

๑.๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝ่ายทดน้ำ

ในเขตพื้นที่ตำบลนาคู มีอ่างเก็บน้ำ ๑ อ่าง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยลอมไผ่ ตั้งอยู่ที่บ้านนาคลอง หมู่ที่ ๗ ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อสร้างปี พ.ศ. ๒๕๑๑ เสร็จปี พ.ศ. ๒๕๑๒ มีคลองส่งน้ำสายหลักยาว ๔.๕ กิโลเมตร



ภาพที่ ๕ อ่างเก็บน้ำและพื้นที่ชลประทาน
(ที่มา : กรมชลประทาน)

๑.๕.๓ พื้นที่ชลประทาน

อ่างเก็บน้ำห้วยมะโน พื้นที่ทั้งหมด 3,351 ไร่ มีความจุน้ำเต็มที่ 35,000 ลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทาน 3,018 ไร่ พื้นที่ส่งน้ำ 2,400 ไร่ มีระบบคลองส่งน้ำ 3 สาย ทำให้เกษตรกรหมู่ที่ 1,2,6,7,9,10,11,12 ตำบลนาคูได้ปลูกพืชฤดูแล้งเพื่อเป็นอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

1.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

1.6.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

รายได้ของประชาชนตำบลนาคู โดยมีรายได้เฉลี่ยที่ 35,518 บาท / คน / ปี รายได้มาตรฐาน 23,000 บาท/คน/ปี มีประชากร 32 ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐานหรือ ร้อยละ 4 ของครัวเรือนทั้งหมด (ข้อมูลจาก จ.ป.ฐ. ปี 50) รายได้หลักมาจากภาคเกษตรกรรม

ขนาดการถือครองที่ดิน ตำบลนาคูพื้นที่ทำการเกษตร 20,051 ไร่ เฉลี่ยต่อครัวเรือน 7.5 ไร่ สิทธิในที่ดินทำกิน ส่วนมากเป็น นส.3 ก อยู่ด้านทิศใต้ของตำบล และด้านทิศตะวันออก 60 % เป็นโฉนด 20 % และ สปก. 20 % อยู่ด้านทิศเหนือของตำบลเหล่านี้อยู่กับป่าสงวนภูเขาลอย

แรงงานในครัวเรือน วัยแรงงานอายุระหว่าง 20 - 40 ปี จะไปใช้แรงงานในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ดังนั้นในครัวเรือนหนึ่งจะเหลือแรงงานเฉลี่ย 3 คน จึงทำให้ขาดแคลนแรงงานทำให้การผลิตได้คุณภาพต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง

เป้าหมายของการทำฟาร์ม เป็นการผลิตเพื่อจำหน่าย เช่น พืชไร่ ไม้ผล และการเลี้ยงสัตว์ส่วนพืชอื่นๆ เช่น ข้าว เพื่อการบริโภค เหลือจะจำหน่าย ประมาณเดือน เมษายน-มิถุนายน แต่การจัดการบริหารฟาร์มไม่ดีพอ ยังขาดการเอาใจใส่และขาดแรงงาน

เทคนิควิธีการผลิต ระบบการผลิตและการตลาดไม่มีระบบที่ซับซ้อน ใช้ความเคยชินที่ผลิตมาตั้งแต่เดิม มีการผลิตหมุนเวียนไปตามสภาวะการตลาด

สัตว์ใช้งาน เครื่องจักรกลการเกษตรและปัจจัยการผลิต สัตว์ใช้งาน เช่น กระบือ ยังมีไม่เกิน 5 % นอกนั้นจะเป็นเครื่องจักรกล เช่น รถไถเดินตาม ซึ่งมี 80 % รถไถใหญ่ 15 % การเก็บเกี่ยว เช่น ข้าว จะมีรถนวดข้าวเกษตรกรใช้ 60 % ส่วนปัจจัยการผลิตอื่น ๆ เช่น ปุ๋ยตลาดราคาแพงมาก เมล็ดพันธุ์จากศูนย์ขยายพันธุ์พืชอื่น ๆ ที่เกษตรกรเก็บเอง

๑.๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด

อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ปี 2557 แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) ขยายตัวร้อยละ 3.00 จากปีที่ผ่านมา แม้จะประสบสภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวทั่วประเทศ ประกอบกับการขาดเสถียรภาพทางการเมือง ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค แต่ยังสามารถขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาได้ และอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดอยู่ในอันดับที่ 14 ของประเทศ

การผลิตภาคเกษตร ขยายตัวร้อยละ 12.50 ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา สาขาที่ขยายตัวได้แก่ เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้ และการประมง

การผลิตภาคนอกเกษตร หดตัวร้อยละ -11.63 ชะลอตัวลงจากปีที่ผ่านมา สาขาที่หดตัวมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ สาขาการบริหารราชการฯ สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ฯ และสาขาโรงแรมและภัตตาคาร ตามลำดับ ขณะที่สาขาที่ขยายตัวจากปีที่ผ่านมา 3 อันดับแรก คือ สาขาลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคลสาขา อุตสาหกรรม และสาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน ตามลำดับ

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. ๒๕๕๕)

ภาพสินค้า	(หน่วย:ล้านบาท)				อัตราการเปลี่ยนแปลง			
	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗
ภาคเกษตร	๖,๐๑๘	๖,๐๘๕	๕,๖๑๔	๖,๓๑๖	๘.๐๒	๑.๑๑	-๗.๗๔	๑๒.๕๐
เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	๕,๗๙๕	๕,๘๗๕	๕,๔๑๓	๖,๑๐๙	๘.๑๔	๑.๓๘	-๓.๔๘	๑๒.๙๐
การประมง	๑๙๓	๑๖๖	๑๗๑	๑๕๖	๑๕.๕๘	-๑๓.๙๙	-๗.๙๐	๑๔.๙๖
ภาคนอกเกษตร	๒๒,๙๐๘	๒๔,๕๕๘	๒๕,๕๑๙	๒๕,๒๙๓	๑๑.๒๘	๖.๗๗	๓.๓๓	-๑๑.๖๓
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๒๐	๑๘	๑๖	๑๗	๓๓.๓๓	-๑๐.๐๐	๕.๓๔	๖.๒๕
อุตสาหกรรม	๓,๙๙๓	๔,๔๘๕	๔,๘๒๔	๕,๐๓๗	๑๙.๕๖	๑๒.๓๘	๙.๑๓	๓๙.๔๓
การไฟฟ้า แก๊ส และการประปา	๕๙๒	๖๘๔	๖๖๓	๗๐๘	๗.๒๕	๑๕.๕๔	๗.๕๖	๔.๔๒
การก่อสร้าง	๑,๘๘๙	๑,๗๗๖	๑,๗๒๖	๑,๗๓๗	๓๐.๖๔	-๕.๙๘	-๓.๗๗	๐.๖๔
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์	๒,๗๗๒	๒,๙๖๖	๒,๙๗๙	๓,๐๐๙	๓.๐๕	๗.๐๐	-๒.๘๒	๑.๐๑
โรงแรมและภัตตาคาร	๑๓๓	๑๒๖	๑๓๗	๑๓๓	๔.๗๒	-๕.๒๖	๑.๕๖	-๓.๕๒
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	๙๙๘	๑,๐๓๖	๑,๐๓๓	๙๙๔	๘.๗๑	๓.๘๐	-๐.๔๙	๕.๐๓
ตัวกลางทางการเงิน	๑,๖๐๐	๑,๘๕๓	๒,๔๘๗	๒,๘๘๘	๓.๕๖	๑๕.๖๙	๓๔.๓๖	-๓.๖๘
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ	๒,๓๕๒	๓,๗๘๐	๒,๓๖๒	๓,๘๖๘	๒.๐๔	-๒๔.๓๒	๑๐.๐๕	-๒๐.๙๓
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ	๒,๐๓๕	๒,๑๘๓	๑,๖๓๓	๑,๐๖๖	๑๒.๖๘	๗.๓๗	๓๒.๗๐	-๓๔.๖๔
การศึกษา	๔,๘๗๓	๕,๓๘๒	๕,๖๗๓	๕,๖๔๖	๙.๓๓	๑๐.๔๕	๕.๓๗	-๐.๔๔
การบริการด้านสุขภาพและสังคม	๗๐๗	๗๗๒	๗๖๙	๗๘๑	๔.๙๐	๙.๑๙	-๐.๓๙	๑.๕๖
การให้บริการด้านชุมชนสังคมและบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	๓๙๘	๔๓๕	๔๕๖	๔๔๘	๖.๙๙	๙.๓๐	๔.๘๓	-๓.๗๕
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	๑๐๘	๑๔๖	๕๖	๑๐๔	-๒๓.๔๐	๓๕.๑๙	-๖๑.๖๔	๘๕.๗๓
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ผลรวมส่วนย่อย)	๒๘,๔๕๖	๒๙,๖๖๐	๓๐,๓๖๙	๓๐,๖๘๗	๙.๗๕	๔.๒๓	๒.๓๙	๑.๐๕
ผลต่าง (ผลรวมส่วนย่อย - ปริมาณลูกโซ่)	-๔๖๐	-๘๐๓	-๓๙๐	-๙๙๖	๗๘.๙๙	๗๔.๕๗	-๕๑.๕๓	๑๕๕.๓๘
ร้อยละของผลต่าง ต่อ ค่าปริมาณลูกโซ่	-๐.๙	-๒.๖	-๑.๓	-๓.๑	๖๐.๐๐	๖๒.๕๐	-๕๐.๐๐	๑๓๘.๔๖
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ปริมาณลูกโซ่)	๒๙,๑๒๗	๓๐,๘๖๓	๓๐,๗๖๐	๓๑,๖๘๓	๑๐.๔๓	๕.๓๕	๐.๙๗	๓.๐๐

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดกาฬสินธุ์

1.6.3 รายได้ของประชากรรวม รายได้ต่อหัว

จากการสำรวจข้อมูล จปฐ. ปี 2554 พบว่า ประชากรมีระดับรายได้ต่อปีเฉลี่ย 35,483 บาท/ครัวเรือน โดยรายได้หลักมาจากการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

รายได้

- ๑) รายได้จากการเกษตร จำนวน ๖๕,๐๐๐ บาท
- ๒) รายได้นอกภาคการเกษตร จำนวน ๙๕,๐๐๐ บาท

รายจ่าย

- ๑) รายจ่ายในภาคการเกษตร จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท
 - ๒) รายจ่ายนอกภาคการเกษตร จำนวน ๗๐,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิของครัวเรือน เท่ากับ ๔๐,๐๐๐ บาท

ตารางที่ 4 ผลผลิต ต้นทุนการผลิต รายได้ ของการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในตำบลนาคู อำนาจ จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี ๒๕๕๔/๕๕

ชนิดพืช	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่	ต้นทุนการผลิตต่อไร่ (บาท)	รายได้ต่อไร่ (บาท)
ข้าวนาปี	400 ก.ก.	2,250	4,000
อ้อยโรงงาน	9.7 ตัน	8,000	10,000
มันสำปะหลัง	3.5 ตัน	3,400	7,000
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	600 ก.ก.	3,000	4,800
ยางพารา	-	3,350	-

ที่มา : กรมพัฒนาชุมชน (๒๕๕๓)

1.6.4 จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง ช่วงอายุ ในเมือง/ชนบท

ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งการปกครองออกเป็น 14 หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคู และเทศบาลตำบลนาคู จากข้อมูลของสำนักบริหารการทะเบียน ที่ว่าการอำเภอนาคู กรมการปกครอง ณ วันที่ 20 พฤษภาคม 2554 พบว่ามีประชากร รวมทั้งสิ้น 7,783 คน เป็นชาย 3,890 คน หญิง 3,893 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,094 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรกร 2,017 ครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.71 คนต่อครัวเรือน

ตารางที่ 5 แสดงครัวเรือนและจำนวนประชากรของตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

หมู่ ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน ทั้งหมด	จำนวน ครัวเรือน เกษตรกร	จำนวนประชากร (คน)			ชื่อผู้นำหมู่บ้าน
				รวม	ชาย	หญิง	
1	นาคูเหนือ	166	144	675	326	349	นายสยาม พิมพ์รส
2	นาคูใต้	245	245	758	379	379	นายสังคม จิตจง
3	นาสีนวล	172	172	654	338	316	นายกรุงสยาม คุ่มนายอ
4	ชาดใต้	191	191	757	385	372	นายธนิต พันผา
5	ชาดเหนือ	165	165	558	271	287	นายโสมสน โสนาคุ
6	วังเวียง	181	175	627	304	323	นายประภาส พลนาคุ
7	นาคลอง	78	78	252	127	135	นางฐิติรัตน์ บุญแสน
8	ชาดพัฒนา	132	132	469	239	230	นายอำนาจ เชื้อดี
9	สายนาคำ	130	116	484	248	236	นายรินทอง บุญแสน
10	นาคุ	125	108	479	243	236	นายภูสิต จิตจง
11	นาคุ	175	167	635	318	317	นายสมจัน สิมสาร
12	นาคุพัฒนา	90	80	332	165	167	นางขจรกลั่น พลนาคุ
13	ชาดกลาง	139	139	644	317	327	นายนครศรี บุญแสน
14	ชาดพัฒนา	105	105	449	230	219	นายคำภีร์ ทองปลิว
รวม		2,094	2,017	7,783	3,890	3,893	

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอนาคู กรมการปกครอง

๑.๖.๕ การศึกษา

ในตำบลนาคูมีโรงเรียน จำนวน ๑ แห่ง โรงเรียนขยายโอกาส ๒ แห่ง

(๑) โรงเรียนบ้านนาคูพัฒนา หมู่ ๗	เปิดสอน ม.๑ – ม.๖
(๒) โรงเรียนบ้านนาคู หมู่ ๒	เป็นโรงเรียนขยายโอกาส ป.๑ – ม.๓
(๓) โรงเรียนบ้านชาด หมู่ ๑๔	เป็นโรงเรียนขยายโอกาส ป.๑ – ม.๓

๑.๖.๖ สาธารณสุข

ตำบลนาคูมีสถานที่รักษาพยาบาลคือสถานอนามัยประจำตำบล ๑ แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๒ บ้านนาคูใต้ ซึ่งปัจจุบันยกฐานะเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล นอกจากนี้ยังมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทุกหมู่บ้าน การให้บริการจะให้บริการขั้นพื้นฐาน ให้ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐาน ฝึกอบรม ให้ความรู้ วางแผนครอบครัว ขุดหิโนน เป็นต้น

๑.๖.๗ ประเพณีและวัฒนธรรม

ประชากรตำบลนาคูนับถือศาสนาพุทธ มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั่งตามปฏิบัติสืบทอดกันมา จากบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน ชาวอีสานเรียกว่า ฮีต ๑๒ ครอง ๑๔ ซึ่งงานบุญที่ถือปฏิบัติกันอยู่ เช่น บุญข้าวจี บุญพระเวส บุญสงกรานต์ บุญบั้งไฟบุญเบิกบ้าน การทอดเทียนพรรษา บุญข้าวกระยาสาทร บุญกลืน บุญผ้าป่า เป็นต้น บุญประเพณีที่ชาวบ้านเรียกว่า ฮีต ๑๒ ครอง ๑๔ โดย ฮีต ๑๒ คือ ประเพณีที่ประชาชนในภาคอีสานปฏิบัติกันมาในโอกาสต่าง ๆ ทั้งสิบสองเดือนของแต่ละปี

- **เดือนอ้าย บุญเข้ากรรม** เป็นกิจกรรมของสงฆ์ เรียกว่า เข้าปริวาสกรรม หลังจากออกพรรษาเสร็จแล้วโดยให้พระภิกษุสงฆ์ที่ต้องอาบัติ (กระทำความผิด) สังฆาติเสสได้สารภาพต่อหน้าคณะสงฆ์เพื่อเป็นการฝึกจิตสำนึกถึงความบกพร่องของตน แล้วปรับตัวประพฤติตนให้ถูกต้องตามพระวินัย

- **เดือนยี่ ทำบุญคูณลาน** (คุ้มข้าวใหญ่) ในพิธีนี้จะมีการทำบุญตักบาตร เลี้ยงพระ ประพรมน้ำพระพุทธมนต์แก่ชาวบ้าน ลานข้าว ที่นาและต่อข้าวบริเวณใกล้ลานข้าวถือว่าเป็นสิริมงคล ทำให้ข้าวในนาอุดมสมบูรณ์ เจ้าของนาจะอยู่เป็นสุข ฝนตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าจะงอกงามและได้ผลดีในปีต่อไป เมื่อเสร็จพิธีทำบุญคูณลานข้าวแล้ว ชาวบ้านจึงจะขนข้าวใส่ยุ้งและเชิญขวัญข้าว คือ พระแม่โพสพไปยังยุ้งข้าวและทำพิธีสู่ขวัญกับสู่ข้าวแล้ว (ยุ้ง) ข้าวเพื่อเป็นสิริมงคลต่อไป

- **เดือนสาม บุญข้าวจี** เป็นการทำบุญในช่วงเทศกาลวันมาฆบูชา ชาวบ้านจะมาร่วมกันทำบุญตักบาตรในตอนเช้า ตอนค่ำจะมีการเวียนเทียนรอบพระอุโบสถ ชาวบ้านจัดเตรียมข้าวจีแล้วนำไปถวายพระภิกษุสามเณรที่วัด เมื่อพระฉันเสร็จแล้วมีการฟังเทศน์ฉลองข้าวจีและรับพร มูลเหตุที่มีการทำบุญข้าวจี ซึ่งเป็นอาหารที่คนยากจนกินเป็นประจำ ไปถวายพระพุทธเจ้า พลังคิดว่า ขนมอบข้าวจีเป็นเพียงขนมของทาสที่ต่ำต้อยพระพุทธองค์คงไม่ฉัน ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงหยั่งรู้จิตใจของนาง จึงทรงฉันข้าวจีต่อหน้าทำให้เกิดความปิติดีใจ ครั้นตายไปก็จะได้ขึ้นสวรรค์ ชาวอีสานจึงได้แบบอย่างในการทำแบ่งข้าวจี ทำบุญข้าวจีถวายพระมาโดยตลอดจวบจนปัจจุบัน

- **เดือนสี่ บุญพระเวส**(บุญพระเวสสันดรหรือบุญมหาชาติ) คำนี้ออกเสียงว่า ผะเหวด เป็นสำเนียงของชาวอีสานที่มาจากคำว่า พระเวส ซึ่งหมายถึงพระเวสสันดร การทำบุญผะเหวด เป็นการทำบุญและฟังเทศน์เรื่องพระเวสสันดรชาดก หรือเทศน์มหาชาติ ซึ่งมีจำนวน ๑๓ กัณฑ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระเวสสันดร ผู้ซึ่งบำเพ็ญบารมีอันยิ่งใหญ่ด้วยการให้ทานหรือทานบารมีในชาติสุดท้าย ก่อนที่จะมาเสวยชาติและตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า บุญพระเวสเป็นงานบุญที่ยิ่งใหญ่ของชาวอีสาน นิยมทำกันทุกหมู่บ้าน ด้วยความเชื่อว่าหากได้ฟังเทศน์มหาชาติทั้ง ๑๓ กัณฑ์จบภายในวันเดียว อาณิสสสังข์จะดลบันดาลให้ไปเกิดในศาสนาของพระศรีอาริยมฤตไตรย ซึ่งเป็นยุคแห่งความสุข ความสมบูรณ์ตามพุทธคติที่มีมาแต่ครั้งพุทธกาล

- **เดือนห้า บุญสงกรานต์** (บุญสงรับน้ำ) เป็นการทำบุญวันขึ้นปีใหม่ของไทยแต่โบราณ นิยมทำในเดือนห้าเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๓ เมษายนถึงวันที่ ๑๕ เมษายน คำว่า สงกรานต์ เป็นคำสันสกฤต แปลว่า ผ่านหรือเคลื่อนย้ายเข้าไป ในที่นี้ หมายถึง พระอาทิตย์ผ่านหรือเคลื่อนย้ายเข้าไปในจักรราศีหนึ่ง เป็นเดือนที่

เริ่มต้นปีใหม่ การทำบุญสงกรานต์จะมีพิธีสงฆ์พระพุทธรูป พระสงฆ์ ผู้ใหญ่ ผู้เฒ่าผู้แก่ นอกจากนี้ ชาวบ้าน จะทำบุญตักบาตรก่อพระเจดีย์ทรายและมีการละเล่นสาดน้ำกันอย่างสนุกสนานนานตลอดทั้ง ๓ วัน

- **เดือนหก บุญบั้งไฟ** เป็นงานสำคัญของชาวอีสานก่อนลงมือทำนา ด้วยความเชื่อว่าเป็นการ ขอฝนเพื่อให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าในนาอุดมสมบูรณ์ ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข ในงานจะมีการ แห่บั้งไฟ และจุดบั้งไฟ เพราะเชื่อว่าเป็นการส่งสัญญาณขึ้นไปบอกพญาแถน ให้ส่งน้ำฝนลงมา ระหว่างที่มีการ จุดบั้งไฟชาวบ้านจะมีการแข่งอย่างสนุกสนาน การทำบุญบั้งไฟนับเป็นการชุมนุมที่สำคัญของคนในท้องถิ่น ที่มา ร่วมงานบุญกันอย่างสนุกสนานเต็มที่ มีการนำสัญลักษณ์ทางเพศมาล้อเลียนในขบวนแห่บั้งไฟ โดยไม่ถือว่าเป็น เรื่องหยาบคาย การทำบุญบั้งไฟนี้ บางที่จะตรงกับประเพณีบุญวันวิสาขบูชาด้วย

- **เดือนเจ็ด บุญเบิกบ้าน** เป็นการทำบุญเพื่อชำระล้างสิ่งที่ไม่ดีเป็นเสนียดจัญไรอันจะทำให้ เกิดความเดือดร้อนแก่บ้านเมือง เป็นการปิดป่าความชั่วร้ายให้ออกจากหมู่บ้านชาวบ้านจะนำข้าวปลาอาหาร มาตักบาตรที่ศาลากลางบ้านและสวดมนต์ตอนเย็น ตอนเช้าตักบาตรรดน้ำมนต์

- **เดือนแปด บุญเข้าพรรษา** การเข้าพรรษาเป็นกิจของภิกษุสามเณรที่จะต้องอยู่เป็นประจำใน วัดใดวัดหนึ่งตลอด ๓ เดือน กำหนดเอาตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ห้ามมิให้ พระภิกษุสามเณรไปพักแรมคืนที่อื่น มีการทำบุญตักบาตร ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร มีการฟัง ธรรมเทศนา ชาวบ้านจะหล่อเทียนขนาดใหญ่ถวายวัดเป็นพุทธบูชาและเก็บไว้ตลอดพรรษา การทำเทียนถวาย วัดในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา มีความเชื่อแต่โบราณว่า หากใครทำเทียนไปถวายวัด เมื่อเกิดชาติใหม่ ผู้นั้นจะได้ เสวยสุข หากมิได้ขึ้นสวรรค์ แต่เกิดบนโลกมนุษย์ผู้นั้นจะมีความเฉลียวฉลาด มีสติปัญญาไหวพริบเป็นเลิศ ประดุจแสงเทียนอันสว่างไสว

- **เดือนเก้า บุญข้าวประดับดิน** เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติมิตรที่ล่วงลับไป แล้ว เมื่อถึงวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ ชาวบ้านจากกันทำข้าวปลาอาหารคาวหวานพร้อมหมากพลูตั้งแต่เช้ามีดห่อ ใส่ใบตอง เรียกว่า ข้าวประดับดิน นำไปวางไว้ตามโคนต้นไม้ในบริเวณวัด เพื่อให้ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วนั้นมากิน เพราะเชื่อว่าเป็นช่วงเดือนเก้าผู้ที่ล่วงลับแล้วจะได้รับการปลดปล่อยให้ออกมาท่องเที่ยวได้ ในพิธีบุญข้าวประดับ ดิน ชาวบ้านจะวางข้าวประดับดินไว้ พร้อมจุดเทียนบอกกล่าวให้มารับเอาอาหารและส่วนบุญนี้ จากนั้น ชาวบ้านจะเอาอาหารไปทำบุญตักบาตรถวายทานแด่พระภิกษุสามเณร สมาทานศีล ฟังเทศน์และกรวดน้ำ อุทิศส่วนกุศลให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว

- **เดือนสิบ บุญข้าวสาก(กระยาสารท)** เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย โดยมีการ ทำสลากให้พระจับ เพื่อที่จะได้ถวายของตามสลากนั้น เป็นการทำบุญที่ต่อเนื่องจากพิธีในเดือนเก้า เพราะถือ ว่าเป็นการทำบุญส่งล่วงลับไปแล้วที่ได้ออกมาท่องเที่ยว ให้กลับสู่แดนของตน ในเดือนสิบนี้ชาวบ้านจะนำห่อ ข้าวสาก(ข้าวเปลือกเหนียวมาคั่ว เพื่อให้ข้าวเหนียวแตกออกเป็นสีขาว แล้วคลุกน้ำตาลและมะพร้าว)ไปวาง ไว้บริเวณวัด พร้อมจุดเทียนและบอกให้ญาติมิตรที่ล่วงลับไปแล้ว มารับอาหารและผลบุญที่อุทิศให้

- **เดือนสิบเอ็ด บุญออกพรรษา** จัดทำในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ เป็นการทำบุญที่สืบ เนื่องมาจากบุญเข้าพรรษาในเดือนแปด ที่พระภิกษุสามเณรได้เข้าพรรษาเป็นเวลานานถึง ๓ เดือน ดังนั้น ใน วันที่ครบกำหนด พระภิกษุสามเณรเหล่านั้นจะมารวมกันทำพิธีออกพรรษาปวารณา วันนี้เป็นวันที่ภิกษุ สามเณรมีโอกาสมาชุมนุมกันอย่างพร้อมเพรียงกันที่วัด ชาวบ้านถือว่าเป็นวันสำคัญและเป็นระยะที่ชาวบ้าน หมดภาระในการทำนาไร่ อากาศในช่วงนี้จะเย็นสบายจึงถือโอกาสมาร่วมกันทำบุญ มีการตักบาตรถวาย ภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร มีการกวาดข้าวทิพย์ถวาย รับศีลสวดมนต์ฟังเทศน์และถวายผ้าจำนำพรรษา ตอนค่ำจะมีการจุดประทีปโคมไฟในบริเวณวัดและหน้าบ้าน บางท้องถิ่นอยู่ใกล้บริเวณแม่น้ำจะมีการไหลเรือ ไฟ (ล่องเรือไฟ) เพื่อเป็นการบูชาคารวะแม่คงคา บางแห่งมีการแข่งเรือยาวเพื่อความสนุกสนานและสามัคคี ร่วมกันในงานอีกด้วย

- **เดือนสิบสอง บุญกฐิน** เป็นการถวายผ้าจีวรแด่พระสงฆ์ที่จำพรรษาครบ ๓ เดือน งานบุญนี้มีระยะเวลาทำตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จนถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ มูลเหตุที่มีการทำบุญกฐินนั้น มีเรื่องเล่าว่า มีพระภิกษุจำนวนหนึ่งได้เดินทางไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ระหว่างการเดินทางนั้นยังเป็นช่วงหน้าฝน และระยะทางไกลจึงทำให้ผ้าจีวรของพระภิกษุเหล่านั้นเปียกน้ำเปรอะเปื้อนโคลน ไม่สามารถหาผ้าผืนอื่นเปลี่ยนได้ พระพุทธเจ้าได้เห็นถึงความยากลำบากนั้น จึงมีพุทธบัญญัติให้ภิกษุแสวงหาผ้าและรับผ้ากฐินได้ เป็นเวลาหนึ่งเดือนหลังออกพรรษา ชาวบ้านจึงได้จัดผ้าจีวรนำมาถวายพระภิกษุในช่วงเวลาดังกล่าว จนกลายเป็นประเพณีทำบุญกฐินมาจวบจนปัจจุบัน ก่อนการทำกฐินเจ้าภาพจะต้องจองวัดและกำหนดวันทอดกฐินล่วงหน้า เตรียมผ้าไตรจีวรพร้อมอัฐบริขารและเครื่องไทยทาน มีการบอกบุญแก่ญาติมิตร ตอนเช้าในพิธีจะแห่ขบวนกฐินเพื่อนำไปทอดที่วัด และแห่กฐินเวียนประทักษิณรอบอุโบสถ ๓ รอบ จึงทำพิธีถวายผ้ากฐินจากปูชายจนสามารถนำไปทอดให้เสร็จภายใน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่เวลาเริ่มทำเชื่อว่าจะได้บุญมากกว่าอย่างอื่น

ครอง ๑๔ คือ แนวทางหรือข้อวัตรที่ประชาชนทั่วไปตลอดจนผู้มีหน้าที่ปกครองบ้านเมืองพึงปฏิบัติ ๑๔ ข้อ เป็นจารีตประเพณีและทำนองคลองธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของบ้านเมือง ซึ่งอาจสรุปได้ ๓ ประการ คือ สำหรับพระมหากษัตริย์และผู้ปกครองบ้านเมืองพึงปฏิบัติ สำหรับพระสงฆ์องค์เจ้า และสำหรับบุคคลธรรมดาสามัญพึงปฏิบัติในส่วนที่ชาวบ้านถือปฏิบัติต่อตัวเองและชาวบ้าน มีดังนี้

๑) เมื่อได้ข่าวใหม่หรือผลหมากรากไม้ ให้บริจาคแก่ผู้มีศีลแล้วตนเองจึงบริโภคและให้ญาติพี่น้องด้วยกัน

๒) อย่ามีความโลภ อย่าใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย อย่ากล่าวคำหยาบ

๓) ให้ทำศัลพระภูมิไว้บริเวณบ้านของตนเองเพื่อบูชา

๔) ให้ล้างเท้าก่อนขึ้นบ้าน

๕) เมื่อถึงวัน ๗, ๘ ค่ำ ๑๔, ๑๕ ค่ำ ให้สมமாக่อนเส้า สมมาแม่ขึ้นบันได สมมาผักตู่เหือน

๖) ให้ล้างเท้าก่อนนอนเวลากลางคืน

๗) ถึงวันศีลให้เอาดอกไม้ ฐูปเทียน สมมาผ้า และให้เอาธูปเทียนถวายพระ

๘) ถึงวันศีลดับ ศีลเพ็ง (แรม ๑๔ ค่ำ, ขึ้น ๑๕ ค่ำ) ให้นิมนต์พระมาสวดมนต์บ้านหรือใส่บาตร

๙) เมื่อพระภิกษุเข้าปริวาสกรรม ให้มีขันข้าวตอก ดอกไม้ ฐูปเทียน เครื่องอัฐบริขารไป

ถวายพระ

๑๐) เมื่อเห็นพระภิกษุเดินผ่านให้นั่งลงแล้วยกมือไหว้ แล้วค่อยเจรจา

๑๑) อย่าเหยียบเงาพระภิกษุ ผู้ถือศีลบริสุทธิ์ (อย่าหมิ่นประมาทพระ)

๑๒) อย่าเอาอาหารที่กินแล้วไปให้พระภิกษุ รวมถึงสามเณรด้วย

๑๓) อย่าเสพเมถุนในวันศีล วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา

๑๔) เมื่อมีพระมาบิณฑบาตอย่าให้พระคอย เวลาใส่บาตรอย่าให้มือแตะบาตร ภิกษุหรือ

สามเณรห้ามใส่รองเท้า ห้ามกางร่ม ห้ามเอาผ้าปิดหัวเวลาใส่บาตร

ความเชื่อ

การถือฤกษ์ยามในการปลูกเรือน ในเดือนยี่ เดือนสี่ เดือนหก เดือนเก้า เดือนสิบสอง ถือเป็นฤกษ์ที่ดีในการปลูกเรือน โดยเฉพาะในเดือนหกและเดือนเก้า

ปลูกต้นไม้มงคล ในภาคอีสานถือว่าต้นไม้เป็นมงคลอย่างหนึ่ง หากปลูกให้ถูกทิศทางจะเกิดความสุขความเจริญ คตินี้ปรากฏในภาคกลางเช่นเดียวกัน ต้นไม้มงคลตามทิศของภาคอีสาน มีดังนี้

ทิศบูรพา - ปลูกกุ่ม ก่าม กระถิน มะพร้าว หมาก พลู

ทิศอาคเนย์ - ปลูกต้นยอ

ทิศทักษิณ - ปลุกมะม่วงมะเฟือง มะไฟ

ทิศหรีด - ปลุกต้นคูณ สะเดา ขนุน

ทิศปัจฉิม - ปลุกมะขาม มะยม

ทิศพายัพ - ปลุกมะกรูดมะนาว

ทิศอุดร - ปลุกต้นหมากดัน(พุทรา)

ทิศอีสาน - ปลุกดอกกรัก ต้นแพง

ภูตผี วิญญาณ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ปูตา เจ้าที่เจ้าทาง ซึ่งถ้ามีการเจ็บป่วยโดยที่ไม่ทราบสาเหตุ ชาวบ้านจะสันนิษฐานไว้ก่อนว่า เกิดจากผีเข้า ผิดผี หรือไม่ก็กลับหลู่เจ้าที่เจ้าทาง จะต้องหาผู้เฒ่าผู้แก่ไปขอขมา เป็นต้น

ผีตาแฮก ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นผีเฝ้าไร่เฝ้านา เมื่อชาวบ้านเข้าหักไร่้างางพง เพื่อแปรสภาพที่ดินไปเป็น ที่นา พวกเขาจะทำพิธีเชิญผีตาแฮกตนหนึ่งมาเป็นผู้เฝ้ารักษาที่นาและข้าวกล้า แต่ละปีเจ้าของนา จะต้องทำพิธีเช่นสังเวยก่อนลงไถนา และเมื่อเก็บเกี่ยวเสร็จแล้ว จะต้องแบ่งข้าวสีเกวียน (จำลอง เล็กๆ) ให้แก่ผีตาแฮกด้วย

คะลำ เป็นสิ่งต้องห้ามที่ห้ามทำไปแล้วไม่ได้ไม่งาม เกิดโทษภัย เกิดเสนียดจัญไรแก่ตนและผู้อื่น เช่น

- หลึงยืนเยี้ยว คะลำ (ห้ามผู้หลึงยืนเยี้ยว)
- ย่างข้ามพาข้าว คะลำ (ห้ามเดินลัดวงอาหาร)
- นั่งตันประตู นั่งตันขันได่ นั่งหมอน นั่งกลางผู้เฒ่า คะลำ
- นอนหันหัวไปทางตาเว้นตก คะลำ (ห้ามนอนหันหัวไปทางทิศตะวันตก เพราะทิศตะวันตกเป็นทิศที่ให้ผีหรือคนตายนอนหันหัวไป)
- ไทเหือนเดียวกันกินพร้อมกัน ผู้น้อยกินก่อนผู้ใหญ่ เมียกินก่อนผัว คะลำ
- นุ่งห่มผ้าทางกลับ - ใช้ตีนเชี่ยเสื้อผ้า คะลำ
- ผัวเมียผัดกัน ช่มเหงกัน ต่าป้อยญาติกัน คะลำ

๑.๖.๘ องค์กร/สถาบันต่าง ๆ

สถาบันเกษตรกร มีบทบาทในการประกอบอาชีพการเกษตรและการดำรงชีวิตของเกษตรกรซึ่งการดำเนินการด้านสถาบันเกษตรกรมีอยู่หลายกลุ่ม โดยมีหน่วยงานของทางราชการเป็นผู้สนับสนุน ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และกลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลกลุ่มสถาบันเกษตรกรในตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	ลักษณะกลุ่ม			จำนวน สมาชิกใน กลุ่ม(ราย)	ปีที่ จัดตั้ง
		กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร	กลุ่มส่งเสริม อาชีพ	กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน		
๑	วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ชีวภาพบ้านนาสีนวล		✓	✓	๒๕	๒๕๕๐
๒	วิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวสารปลอดสารพิษ		✓	✓	๒๐	๒๕๕๒
๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอเสื่อพื้นเมือง หมู่ที่ ๕	✓	✓	✓	๒๕	๒๕๕๕
๔	วิสาหกิจชุมชนรวมใจพัฒนายางอำเภอนาคู		✓	✓	๒๐	๒๕๕๕
๕	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผ้าพื้นเมือง ม.๑๑	✓	✓	✓	๒๕	๒๕๕๖
๖	วิสาหกิจชุมชนการเลี้ยงโค-กระบือบ้านนาคู		✓	✓	๒๐	๒๕๖๐
๗	วิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์พันธุ์ดีบ้านชาติใต้		✓	✓	๓๐	๒๕๖๑

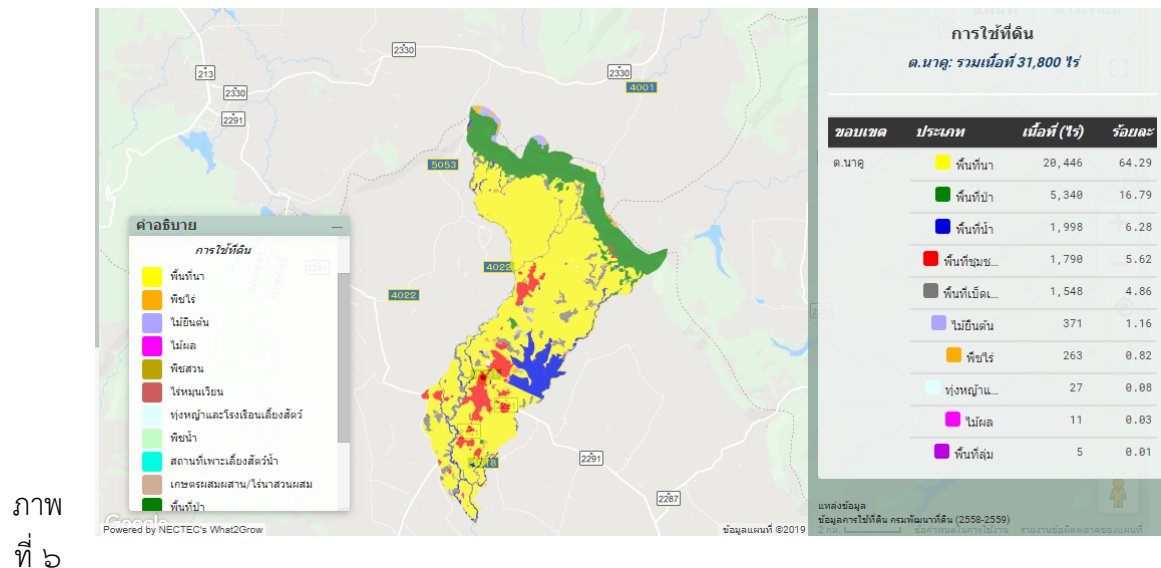
ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	ลักษณะกลุ่ม			จำนวน สมาชิกใน กลุ่ม(ราย)	ปีที่ จัดตั้ง
		กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร	กลุ่มส่งเสริม อาชีพ	กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน		
๘	วิสาหกิจชุมชนเกษตรแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ และพลังงานทดแทน อ.นาคู		✓	✓	๓๐	๒๕๖๑
๙	วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรยั่งยืนบ้านนาคลอง		✓	✓	๒๕	๒๕๖๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ (มกราคม ๒๕๖๒)

๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

๑.๗.๑ ลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทหลัก ๆ เช่น ภาคเกษตร อุตสาหกรรม ชุมชน เมืองที่อยู่อาศัยแยกตามเขตการปกครองย่อย

จากการสำรวจและวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน พบว่าในตำบลนาคู สามารถจำแนกการใช้ที่ดิน
ได้เป็น ๕ ประเภทหลัก คือ พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่น้ำ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และพื้นที่อื่นๆ
ซึ่งรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๙



ภาพ
ที่ ๖

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร)

ตารางที่ ๗ สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
๑	พื้นที่นา	๒๐,๔๔๖	๖๔.๒๙
๒	พื้นที่ป่า	๕,๓๔๐	๑๖.๗๙
๓	พื้นที่น้ำ	๑,๙๙๘	๖.๒๘
๔	พื้นที่ชุมชน	๑,๗๙๐	๕.๖๒
๕	พื้นที่เปิดเตล็ด	๑,๕๔๘	๔.๘๖
๖	ไม้ยืนต้น	๓๗๑	๑.๑๖
๗	พืชไร่	๒๖๓	๐.๘๒
๘	ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๒๗	๐.๐๘

๙	ไม่ผล	๑๑	๐.๐๓
๑๐	พื้นที่ลุ่ม	๕	๐.๐๑
รวม		๓๑,๘๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร ๒๕๖๒

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลนาคู

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล

๒.๑.๑ สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่

๑) เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

(๑) Smart Farmer, YSF, ที่มีความรู้ความชำนาญ/เครือข่าย

เกษตรกรต้นแบบ smart farmer ในตำบลนาคูมีจำนวน ๒ ท่าน ซึ่งภูมิปัญญาที่เกิดจากการสร้างสมประสบการณ์ จนตกผลึกนำมาแก้ไขปัญหาการเกษตรให้กับเกษตรกรได้ดี ได้แก่

๑. นายวิสัย ไชยศิลา หมู่ ๑๔ เกษตรกรต้นแบบด้านการทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยมีการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็นสวน ๆ มีทั้งบ่อน้ำไว้ใช้เก็บกักน้ำและเลี้ยงปลา มีการเลี้ยงสุกรไว้จำหน่ายและใช้มูลของสุกรมาทำเป็นปุ๋ย มีแปลงปลูกข้าวไว้บริโภคเพียงพอตลอดทั้งปี มีกล้วย มีไม้ผล เช่น มะม่วง ฝรั่ง และพืชผักสวนครัวต่างๆ ไว้บริโภคเองโดยไม่ต้องซื้อ และที่สำคัญในสวนไม่มีการใช้สารเคมีเลย จึงทำให้ปลอดภัย

๒. นายวิชัย เชื้อดี ที่อยู่ หมู่ ๔ เกษตรกรต้นแบบด้านเลี้ยงจิ้งหรีด ในฟาร์มเลี้ยงจิ้งหรีด มีคอกเลี้ยงจิ้งหรีดทั้งหมด ๑๖ คอก สามารถผลิตจิ้งหรีดออกขายได้ตลอด โดยการเลี้ยงเป็นช่วงๆ ให้มีจิ้งหรีดออกขายได้ตลอดทั้งปี นอกจากจะขายจิ้งหรีดแบบขายปลีกโดยมีพ่อค้ามารับซื้อถึงที่แล้วยังแปรรูปโดยการทำจิ้งหรีดทอดกรอบขายตามตลาดนัดเองอีกด้วย

๓. นายนิรันดร์ ไชยจันทร์

๒) ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

(๑) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลนาคูมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยทั่วไปอาศัยน้ำฝนเป็นหลักและมีแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยมะโน พื้นที่ทั้งหมด 3,351 ไร่ มีความจุน้ำเต็มที่ 35,000 ลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทาน 3,018 ไร่ พื้นที่ส่งน้ำ 2,400 ไร่ มีระบบคลองส่งน้ำ 3 สาย ทำให้เกษตรกรหมู่ที่ 1,2,6,7,9,10,11,12 ตำบลนาคูได้ปลูกพืชฤดูแล้งเพื่อเป็นอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร หลักฤดูการทำนาข้าวนอกจากนี้ยังมีลำห้วยธรรมชาติ ดังนี้

1.1 ลำห้วยนาเรียง มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูพานไหลผ่านบ้านชาด หมู่ที่ 4,5,8,13,14 ตำบลนาคู เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ได้เฉพาะฤดูฝน ส่วนฤดูแล้งใช้ได้เฉพาะเป็นแหล่งน้ำเพาะปลูกพืชผักสวนครัว แหล่งอาหารปลาและเลี้ยงสัตว์ และยังไหลผ่านหนองขอนแก่น ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือของบ้านชาดพัฒนา ม.8 มีพื้นที่ประมาณ 12 ไร่ ความจุน้ำ ประมาณ 2,500 ลบ.ม.มีน้ำตลอดปี ใช้เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง

1.2 ลำห้วยตากผ้า มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูพานไหลผ่านหมู่ที่ 4,5,8,13,14 ตำบลนาคู เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ได้เฉพาะฤดูฝน ส่วนฤดูแล้งใช้ได้เฉพาะเป็นแหล่งน้ำเพาะปลูกพืชผักสวนครัวแหล่งอาหารปลาและเลี้ยงสัตว์

1.3 ลำห้วยเม็กและห้วยแก้งชีแล้ง มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูพานไหลผ่านลำห้วยตากผ้าลงสู่อ่างเก็บน้ำห้วยมะโน

1.4 ลำห้วยยาง มีต้นกำเนิดจากห้วยนาเรียงและลำห้วยตากผ้าไหลผ่านหมู่ที่ 3,6,9 ตำบลนาคู เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ได้ตลอดปี ปลูกพืชฤดูแล้งหลังการทำนา เป็นแหล่งอาหารและใช้เลี้ยงสัตว์

๓) สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

เกษตรกรรมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก อาชีพเสริม ทอผ้าฝ้าย ทอผ้าไหม
ทอผ้าพื้นเมือง ตัดเสื้อพื้นเมือง ปลุกข้าวโพดหวาน ปลุกแตงขาว ดังนั้นสินค้าเกษตรหลักๆ คือข้าว รองลงมา
ได้แก่ ทอผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าพื้นเมือง ตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมือง

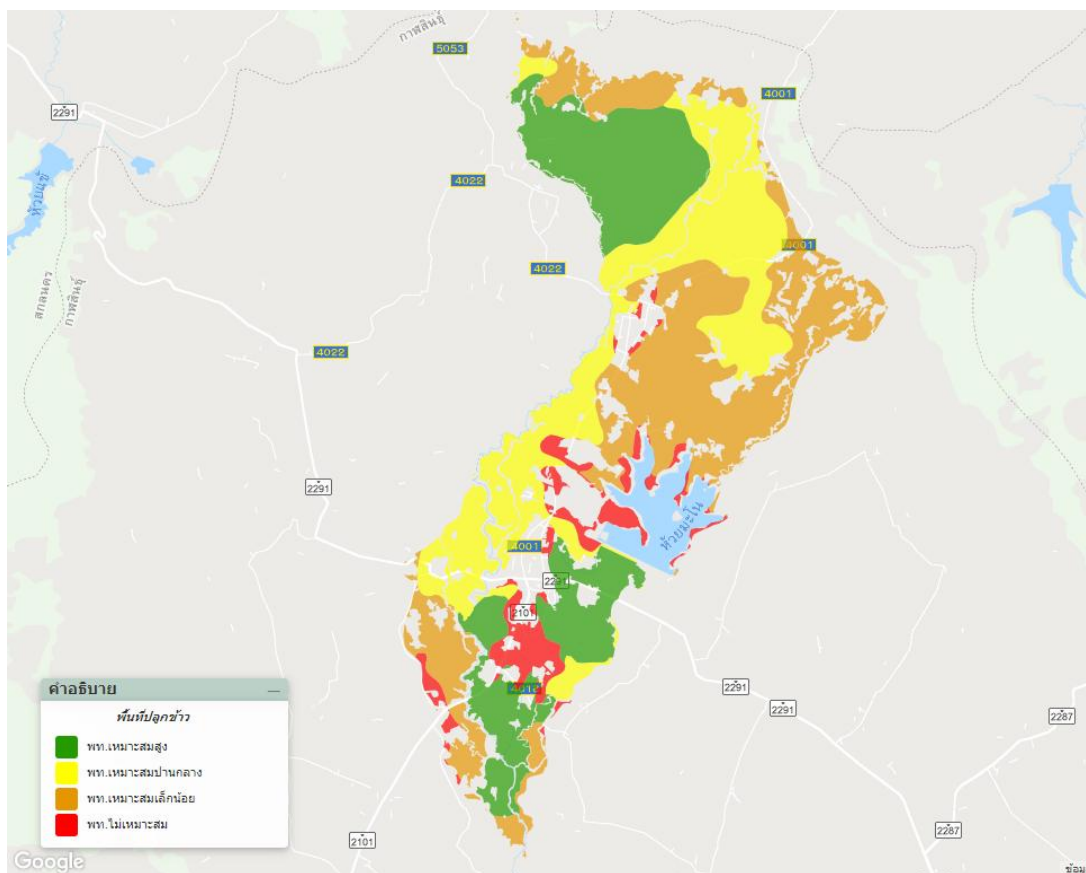
ทอผ้าพื้นเมือง และฝ้ายอ้อมสีธรรมชาติ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือ เป็นของ
ฝาก เช่น เสื้อพื้นเมือง ผ้าถุง ผ้าพันคอ ผ้าตัดเสื้อ

๔) สินค้าเกษตรที่สำคัญ

(๑) ข้าว

พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว

ความเหมาะสมในการปลูกข้าว พบว่าตำบลนาคู มีพื้นที่เหมาะสมมาก จำนวน
๒,๓๕๓.๔๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๑ รองลงมาได้แก่พื้นที่เหมาะสมปานกลาง จำนวน ๑๑,๓๕๑.๐๐ ไร่ คิด
เป็นร้อยละ ๒๗.๐๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม จำนวน ๒๘,๒๖๕.๕๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๓๕ ตามลำดับ



ภาพที่ ๗ ระดับความเหมาะสมในการปลูกข้าว

(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร)

จำนวนพื้นที่ปลูก/เก็บเกี่ยว

ในพื้นที่ตำบลนาคู มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกร ทั้งสิ้น ๒,๐๑๗ ราย มีพื้นที่ปลูกข้าว
จำนวน ๒๐,๐๕๑ ในปี ๒๕๖๔ และมีเนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต จำนวน ๒๐,๐๕๑ ไร่ รายละเอียดดังตารางที่
๑๐

ตารางที่ ๘ จำนวนพื้นที่ปลูกข้าวและพื้นที่เก็บเกี่ยว

พืช	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	เนื้อที่เสียหาย(ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต (ไร่)
ข้าว	๒,๐๑๗	๒๐,๐๕๑		๒๐,๐๕๑
ข้าวนาปี	๒,๐๑๗	๒๐,๐๕๑		๒๐,๐๕๑

ที่มา : ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร

นอกจากนี้ยังมีผลการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ปี ๒๕๖๑ ตำบลนาคู พบว่ามีเกษตรกรขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำนวน ๒,๐๑๗ ราย พื้นที่ ๒๐,๐๕๑ ไร่ รายละเอียดดังตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลการเข้าร่วมโครงการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๐/๒๕๖๑ ตำบลนาคู

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	ข้าวนาปี	
		ราย	ไร่
๑	นาคูเหนือ	๑๔๔	๑,๓๕๒
๒	นาคูใต้	๒๔๕	๑,๘๔๑
๓	นาสีนวล	๑๗๒	๑,๔๒๖
๔	ชาดใต้	๑๙๑	๑,๔๖๖
๕	ชาดเหนือ	๑๖๕	๑,๓๓๘
๖	วังเวียง	๑๗๕	๑,๖๘๐
๗	นาคลอง	๗๘	๙๕๔
๘	ชาดพัฒนา	๑๓๒	๑,๒๑๒
๙	สายนาคำ	๑๑๖	๑,๕๒๙
๑๐	นาคู	๑๐๘๕	๑,๖๒๐
๑๑	นาคู	๑๖๗	๑,๑๒๖
๑๒	นาคูพัฒนา	๘๐	๑,๖๕๒
๑๓	ชาดกลาง	๑๓๙	๑,๕๖๕
๑๔	ชาดพัฒนา	๑๐๕	๑,๒๙๐
รวม		๒,๐๑๗	๒๐,๐๕๑

ปริมาณผลผลิตรวม/ผลผลิตเฉลี่ย

จากพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๒๐,๐๕๑ ไร่ ในปี ๒๕๖๑ ในพื้นที่ตำบลนาคู มีผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ จำนวน ๘,๐๖๐,๔๐๐ กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย ๔๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย ๑๑ บาท/กิโลกรัม รายละเอียดดังตารางที่ ๑๓

ตารางที่ ๑๐ จำนวนพื้นที่ปลูกข้าวและพื้นที่เก็บเกี่ยว

พืช	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร	ผลผลิตที่เก็บเกี่ยว ได้ (กิโลกรัม)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)	ราคาที่เกษตรกร ขายได้เฉลี่ย
-----	---------------------------	---------------------------------------	--------------------------------	--------------------------------

๒. หว่านปุ๋ยหมักแห้งหลังจาก ฝนตกครั้งแรกในอัตรา ๑๕๐ กิโลกรัม/ไร่ (ในกรณีที่ไม่สามารถ หว่านตามกำหนดเวลาในช่วงแรก ได้)												
๓. ขยายน้ำหมักชีวภาพนำไป ฉีดพ่นใส่ต้นหญ้าแล้วทำการไถ กลบ (น้ำหมักชีวภาพ ๒ ช้อนโต๊ะ + กากน้ำตาล ๒ ช้อนโต๊ะ + น้ำ ๑ ปี๊บ)												
๔. ทำการไถ-คราดดิน-ปักดำ												
๕. ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีดพ่น อีกครั้ง ห่างจากช่วงแรก ๓๐ วัน												
๖. เริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตและ เตรียมจัดทำปุ๋ยหมักแห้งไว้ใช้ใน ฤดูกาลเพาะปลูกต่อไป												

ขั้นตอนการเตรียมดินก่อนการทํานา

๑. หว่านปุ๋ยหมักแห้งลงในนาภายหลังจากการเก็บเกี่ยว

๒. เดือนธันวาคม-มกราคม ใช้ปุ๋ยหมักแห้งในอัตรา ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ แล้วทำการไถกลบ

๓. ถ้าไม่ได้หว่านในช่วงหลังจากการเก็บเกี่ยว ให้มาหว่านในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม ในอัตรา ๑๕๐ กิโลกรัม/ไร่

๔. เดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ขยายน้ำหมักชีวภาพ ฉีดพ่นใส่หญ้าแล้วไถกลบโดยใช้น้ำ ๔ ปี๊บ/ไร่ (ใช้น้ำหมักชีวภาพปี๊บละ ๒ ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาลปี๊บละ ๒ ช้อนโต๊ะ)

การเตรียมต้นกล้าสำหรับปลูก

๑. แช่เมล็ดพันธุ์ข้าวอัตรา ๒๐ กิโลกรัม/ไร่ ในน้ำหมักชีวภาพ (โดยใช้น้ำ ๑ ปี๊บ เติมน้ำหมักชีวภาพ ๒ ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาล ๒ ช้อนโต๊ะ) แช่เมล็ดพันธุ์ข้าวนาน ๓๐ นาที

๒. นำพันธุ์ข้าวไปหว่านในแปลงที่เตรียมเพาะกล้า เมื่อครบอายุ ๕ วัน ให้หว่านปุ๋ยหมักแห้ง ๒๐ กิโลกรัม/ไร่

๓. ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีดพ่นโดยใช้น้ำ ๔ ปี๊บ (ใช้น้ำหมักชีวภาพ ๒ ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาล ๒ ช้อนโต๊ะ)

๔. เมื่อต้นกล้าอายุได้ ๒๐ วัน หว่านปุ๋ยหมักแห้ง ๒๐ กิโลกรัม/ไร่ ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีดพ่นตามอัตราส่วนในข้อ ๓ เพื่อกระตุ้นให้ต้นกล้าแข็งแรงและถอนง่าย

๕. ดูและระดับน้ำให้สูงขึ้นตามอายุของต้นกล้า คือ ๓-๔-๘ เซนติเมตร เมื่อครบ ๒๐-๒๕ วัน เริ่มถอนกล้าไปปักดำได้

ต้นทุนการผลิตข้าวแยกประเภท/รายการ

ต้นทุนการผลิตข้าวนาปี (เฉลี่ย)

๑. ค่าเมล็ดพันธุ์	๖๐๐	บาท
๒. ค่าเตรียมดิน	๕๐๐	บาท
๓. ค่าปุ๋ยเคมี	๖๐๐	บาท
๔. ค่าสารเคมีกำจัดแมลง/วัชพืช	๓๐๐	บาท
๕. ค่าปลูก ดำ หว่าน	๓๕๐	บาท
๖. ค่าจ้างเกี่ยวข้าว ฟาด ฟัด	๘๐๐	บาท
๗. ค่าขนข้าวลาน และฉาง	๔๐๐	บาท
๘. ค่าน้ำมันตัดหญ้า ฉีด พ่น	๒๐๐	บาท
รวม	๓,๗๕๐	บาท

อัตราค่าจ้างและราคาเมล็ดพันธุ์

- รถไถเดินตาม และรถแทรกเตอร์ ค่าจ้างไร่ไถะไถแปร ๕๐๐ บาทต่อไร่

รถเกี่ยว นวด ข้าว ค่าจ้างไร่ละ ๘๐๐ บาท

- เมล็ดพันธุ์ข้าวเหนียว กข ๖, ข้าวเจ้ามะลิ ๑๐๕ กระสอบละ ๖๐๐ บาท

ราคา กก.ละ ๒๔ บาท

สถานการณ์ตลาด/วิถีการตลาด

สถานการณ์การราคาข้าวเปลือกที่ผ่านมา คาดว่าราคาข้าวเปลือกเจ้าเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้และข้าวเปลือกเหนียวปรับตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยแล้ง ทำให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ขณะที่ราคาข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวลดลง เนื่องจากปัจจุบันมีคู่แข่งมากขึ้น อาทิ เวียดนาม และกัมพูชา จึงส่งผลต่อราคาข้าวหอมมะลิไทยลดลง ราคาข้าวเปลือกปัจจุบัน ราคาข้าว เปลือก เจ้ามะลิ ๑๐๕ ราคา ต้นละ ๑๐,๙๐๐-๑๒,๐๐๐ บาท ราคาข้าว เปลือก ข้าวเหนียว กข.๖ ราคา ต้นละ ๑๒,๐๐๐-๑๓,๐๐๐ บาท

เกษตรกรตำบลนาคู สามารถขายผลผลิตข้าวให้กับจตุรรับซื้อในพื้นที่คือ สหกรณ์การเกษตรนาคู, สหกรณ์การเกษตรบ่อแก้ว อำเภอนาคู และพื้นที่ใกล้เคียง ใน ๒ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเขาวง และอำเภอห้วยผึ้ง รายละเอียดดังตารางที่ ๑๕

ตารางที่ ๑๒ จตุรรับซื้อข้าวในพื้นที่ใกล้เคียง

ที่	จตุรรับซื้อ	ที่ตั้ง			ปริมาณการรับซื้อ (ตัน)
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	
๑	สหกรณ์การเกษตรนาคู		นาคู	นาคู	
๒	สหกรณ์การเกษตรบ่อแก้ว		บ่อแก้ว	นาคู	
๓	สหกรณ์การเกษตรนิคมห้วยผึ้งจำกัด		นิคมห้วยผึ้ง	ห้วยผึ้ง	
๔	สหกรณ์การเกษตรเขาวง จำกัด		คุ้มเก่า	เขาวง	

๒.๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๑๓ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
๑. ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑.๑ ทรัพยากรดิน	- สภาพพื้นที่นาบางแห่งมีความลาดเทเล็กน้อย น้ำขังในกระตังนาไม่สม่ำเสมอทำให้ขาดน้ำ - ดินค่อนข้างเป็นดินทราย และมีโครงสร้างค่อนข้างแน่นทึบ	- แก้ไขโดยปรับกระตังนาให้สม่ำเสมอ ถ้าเป็นไปได้นำวิธีการจัดรูปแปลงนามาปฏิบัติ (land reshape) - ใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักอัตรา ๑-๒ ตันต่อไร่ ไถกลบตอซังพืชลงดิน ได้แก่ ฟางหรือตอซังข้าว ตันข้าวโพด หรือเศษพืชตระกูลถั่ว ในช่วงการเตรียมดิน ไถกลบพืชปุ๋ยสด จากพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ ปอเทือง ถั่วพุ่ม หรือถั่วเขียว โดยใช้เมล็ดพันธุ์ อัตรา ๕-๗ กิโลกรัมต่อไร่ ปลุกก่อนทำนาเป็นระยะเวลา ๓๕-๕๐ วัน และเมื่อออกดอก ๕๐ % จึงไถกลบปลูกพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ กระถินยักษ์ หรือถั่วมะแฮะ บริเวณคันนา แล้วทำการตัดใบหรือกิ่งอ่อนสับกลบเป็นปุ๋ยพืชสด	ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน	ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน
๒. ด้านการผลิตและการตลาด (ตามรายชนิดที่สำคัญ) ๒.๑ ข้าว	- ราคาผลผลิตตกต่ำ - อยู่ห่างไกลแหล่งรับซื้อ	- ประกอบอาชีพเสริม - สร้างตลาดแบบขายตรง (ขายสินค้าจากผู้ผลิตไปยังผู้ซื้อโดยตรง)	ทุกหมู่บ้าน	ทุกหมู่บ้าน

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
		- เลือกขายสินค้าให้กับจตุรรับซื้อที่อยู่ใกล้ที่สุด		
๓. ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๓.๑ การรวมกลุ่ม	- ขาดการรวมกลุ่มของเกษตรกร	- จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เพื่ออำนาจในการต่อรองราคาผลผลิต - จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร เพื่อการแปรรูปผลผลิตจากข้าว	ทุกหมู่บ้าน	ทุกหมู่บ้าน
๔. ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๔.๑ การแปรรูปข้าว	- ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการแปรรูป	- จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เพื่อผลิตข้าวที่มีคุณภาพ - ศึกษานวัตกรรมการแปรรูปโดยสถาบันการศึกษาในพื้นที่หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ	ทุกหมู่บ้าน	ทุกหมู่บ้าน

๒.๒ การจัดทำ TOWS Matrix

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตรตำบลนาคู ใช้หลักการวิเคราะห์สภาพวิธี SWOT Analysis เพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อนและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อให้ทราบถึงโอกาสอุปสรรคที่มีผลกระทบเพื่อกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ ๑๔ การวิเคราะห์ TOWS Matrix สภาพแวดล้อมตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strengths : S) ๑. มีพื้นที่เหมาะแก่การปลูกพืช ๒. มีกลุ่มอาชีพที่เข้มแข็งหลายกลุ่ม ๓. มีศูนย์สาธิตการตลาด ๔. มีศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	จุดอ่อน (Weaknesses : W) ๑. น้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ ๒. ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. ภัยธรรมชาติ (ภัยแล้ง น้ำท่วม)
โอกาส (Opportunities : O) ๑. มีแหล่งรับซื้อผลผลิตค่อนข้างมาก ๒. มีหน่วยงานรัฐให้การสนับสนุนความรู้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมการผลิตสินค้าปลอดภัย ๓. มีสถาบันการศึกษาในพื้นที่ให้ความรู้เรื่องการแปรรูปผลผลิต ๔. พื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูก	SO กลยุทธ์เชิงรุก ๑. การเพิ่มปริมาณผลผลิตข้าว (S๑+O๒) ๒. แปรรูปผลผลิตจากข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า (S๑+O๓) ๓. การจัดรูปที่ดินในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S๑+O๒)	WO กลยุทธ์เชิงแก้ไข ๑. การรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตจากข้าว (W๑+O๓)
ภาวะคุกคาม (Threats : T) ๑. ราคาผลผลิตต่ำ ไม่แน่นอน ๒. ภัยธรรมชาติ (ฝนแล้ง น้ำท่วม)	ST กลยุทธ์ป้องกัน ๑. สร้างตลาดแบบขายตรง (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง) (S๑+T๑) ๒. สร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน (S๑+T๒)	WT กลยุทธ์เชิงรับ ๑. รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างอาชีพเสริม เช่น การปลูกพืชอายุสั้น พืชหลังนา พืชปรับปรุงบำรุงดิน (W๑+T๒)

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ การเพิ่มปริมาณผลผลิตข้าว
- ๑.๒ แปรรูปผลผลิตจากข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า
- ๑.๓ การจัดรูปที่ดินในพื้นที่ไม่เหมาะสม

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ การรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตจากข้าว

๓. กลยุทธ์ป้องกัน

๓.๑ สร้างตลาดแบบขายตรง (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง)

๓.๒ สร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างอาชีพเสริม เช่น การปลูกพืชอายุสั้น พืชหลังนา
พืชปรับปรุงบำรุงดิน

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๓.๑.๑ แดงร้าน (แดงขาวนาสีนวล)

เป้าหมาย : เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตแดงร้าน

กลยุทธ์ : การเพิ่มปริมาณผลผลิตแดงร้าน

โครงการที่ ๑ กลุ่มอาชีพปลูกแดงร้าน

๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๒.๑ ปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

เป้าหมาย : เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน

กลยุทธ์ : สร้างการเรียนรู้ให้กับเกษตรกร

โครงการที่ ๑ การให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๒.๑ แหล่งน้ำ

เป้าหมาย : เพื่อสร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน ให้เพียงพอต่อการทำการเกษตร

กลยุทธ์ : สร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน

โครงการที่ ๑ การของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อขุดบ่อบาดาล

โครงการส่งเสริมการปลูกพืชฤดูแล้ง (แดงร้าน)

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม
- 1.2 เพื่อให้มีงานทำมีรายได้เสริมรายได้หลักไม่ต้องไปขายแรงงานในต่างถิ่น
- 1.3 เพื่อให้มีผลผลิตเพื่อบริโภคอย่างเพียงพอ
- 1.4 เพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้ทรัพยากรดิน, น้ำ

2. ประโยชน์ที่ได้รับ

- 2.1 เกษตรกร หมู่ 3, 5, 6, 7, มีงานทำตลอดปี
- 2.2 เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
- 2.3 ราษฎรไม่ต้องเดินทางไปขายแรงงานต่างถิ่น
- 2.4 เป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกรในหมู่บ้านข้างเคียง

3. ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

- 1.1 ดำเนินการตลอดมาแต่ยังขาดการพัฒนาส่งเสริม
- 1.2 ความรู้ต้องรับการอบรมจากศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนาคู
- 1.3 งบประมาณ
 - เงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู
 - ขอรับงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตร

4. ความเสี่ยงในการดำเนินการไม่มี (ทั้งด้านเศรษฐกิจ/สังคม, สิ่งแวดล้อม)

5. ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้ในด้านแรงงาน

6. วิธีดำเนินการและปริมาณงาน

- 6.1 จัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกพืชฤดูแล้ง
- 6.2 ปลูกพืชตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไปเพื่อลดความเสี่ยงในการผลิต
- 6.3 ฝึกอบรมและศึกษาดูงาน
- 6.4 ขอรับการสนับสนุนความรู้-ปัจจัยการผลิต จากกรมส่งเสริมการเกษตรและองค์การบริหารส่วนตำบลนาคูงบประมาณในรูปกองทุน

7. สถานที่ดำเนินการ ในหมู่ที่ 3, 5, 6, 7, ตำบลนาคู

8. ช่วงเวลาดำเนินการ ปี 2561-2565 (รวม 5 ปี)

โครงการปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

1. ผู้รับผิดชอบ เกษตรกร หมู่ที่ ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

2. หลักการและเหตุผล

ได้มีการปลูกพืชในพื้นที่ติดต่อกันมาหลายปี ไม่มีการบำรุงรักษาดิน ประกอบกับการใช้สารเคมีมาก ทำให้สิ่งมีชีวิตที่อาศัยในดินตาย ไม่มีตัวย่อยสลายทำให้เกิดเป็นปุ๋ยได้ จึงทำให้ดินขาดประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำโครงการเพื่อปรับปรุงดินให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะผลิตได้

3. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่เกษตรกรเรื่องการปรับปรุงดิน 300 ราย

2. เพื่อให้เกษตรกรได้หันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์มากขึ้น

3. เพื่อให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต

4. เป้าหมาย

เกษตรกร หมู่ที่ 1 - 14 ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

5. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ 1 - 14 ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

6. ระยะเวลา

ปี 2562 หมู่ที่ 1, 2, 11, 12, 7 จำนวนเกษตรกร 100 คน

ปี 2563 หมู่ที่ 6, 3, 10, 11 จำนวนเกษตรกร 100 คน

ปี 2564 หมู่ที่ 4, 5, 8, 14, 13 จำนวนเกษตรกร 100 คน

7. แผนการดำเนินงาน

- จัดอบรมการปรับปรุงดินด้วยการทำปุ๋ยพืชสด เดือน เมษายน - กรกฎาคม

- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยชีวภาพ 300 ราย

- ศึกษาดูงานจุดที่ประสบผลสำเร็จ เดือนมิถุนายน - สิงหาคม ของทุกปี

- รณรงค์ไม่ให้เผาตอซังข้าว โดยทำเอกสารประชาสัมพันธ์ทุกหมู่บ้าน

8. วิธีการดำเนินงาน

1. รายละเอียดของโครงการ

1.1 ค่าอาหาร 300 คน ๆ ละ 50 บาท เป็นเงิน 22,500 บาท

1.2 ค่าอาหารว่าง/เครื่องดื่ม 300 คน ๆ ละ 25 บาท เป็นเงิน 11,250 บาท

1.3 ค่าเครื่องเขียน แบบพิมพ์ 300 คน ๆ ละ 50 บาท เป็นเงิน 22,500 บาท

1.4 ค่าวิทยากร ชั่วโมงละ 200 บาทรวม 24 ชั่วโมง เป็นเงิน 4,800 บาท

1.5 ขอสสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ปอเทือง จากสถานีพัฒนาที่ดิน

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 42,300 บาท

2. การบริหารโครงการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนาคู

9. งบประมาณ 42,300 บาท

จาก องค์การบริหารส่วนตำบลนาคูและกรมส่งเสริมการเกษตร

10. ผลตอบแทนของโครงการ

1. เกษตรกร รู้วิธีการปรับปรุงดิน 300 ราย

2. ทำให้ผลผลิตพืชเพิ่มขึ้น

3. เป็นการรักษาระบบนิเวศในการผลิตพืช 4. ลดต้นทุนการผลิตพืช

โครงการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร

1. หลักการและเหตุผล

เนื่องด้วยเกษตรกรตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ยังมีปัญหาความต้องการของชุมชนในเรื่องน้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตประจำวัน น้ำถูกใช้ในกิจกรรมต่างๆ ทั้งการด้านอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม โดยทั่วไปมักจะใช้แหล่งน้ำผิวดินเป็นหลัก แต่ก็เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำ เนื่องจากพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับจะใช้ก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำผิวดิน มีจำนวนจำกัด แหล่งกักเก็บน้ำบนผิวดินที่มีอยู่มีไม่เพียงพอ ปริมาณน้ำผิวดินจึงไม่พอใช้ ก่อให้เกิดการขาดแคลนน้ำทุกปี จากการขาดแคลนแหล่งน้ำ น้ำใต้ดินหรือน้ำบาดาล จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้ ทั้งเป็นแหล่งน้ำหลักในพื้นที่ที่ไม่มีน้ำผิวดิน และเป็นแหล่งน้ำเสริมหรือแหล่งน้ำสำรอง ในกรณีที่มีน้ำผิวดินไม่เพียงพอ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้ในการทำการเกษตรกรรม
2. เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้น้ำได้ตลอดทั้งปี
3. เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ความมั่นคง ที่ดีขึ้น

3. เป้าหมาย

เกษตรกร หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

4. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ 5 ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

5. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือน มกราคม - เมษายน 2563

6. แผนการดำเนินงาน

ขุดเจาะน้ำบาดาล ในเขตหมู่ที่ 5 ตำบลนาคู อำเภอนาคู

7. วิธีดำเนินงาน

เจาะบ่อน้ำบาดาลของหมู่ที่ 5 ตำบลนาคู

- | | | |
|--|-------------|-------------|
| 1. ท่อฟ้า 6" จำนวน 15 เส้นๆ ละ 2,000 บาท | รวมเป็นเงิน | 30,000 บาท |
| 2. ท่อเจาะร่อง 6" จำนวน 2 เส้นๆ ละ 2,100 บาท | รวมเป็นเงิน | 4,200 บาท |
| 3. กรวด จำนวน 100 กระสอบๆ ละ 50 บาท | รวมเป็นเงิน | 5,000 บาท |
| 4. กาวท่อน้ำไทย จำนวน 5 กระป๋องๆ ละ 250 บาท | รวมเป็นเงิน | 1,000 บาท |
| 5. งานพัฒนาบ่อบาดาล | รวมเป็นเงิน | 20,000 บาท |
| 6. ค่าแรงงานและดำเนินการ | รวมเป็นเงิน | 59,800 บาท |
| | รวมเป็นเงิน | 120,000 บาท |

8. งบประมาณ ค่าขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล 120,000 บาท

จาก อปท. ตำบลนาคู และหน่วยงานรัฐอื่นๆ

9. ผลตอบแทนของโครงการ

1. เกษตรกรมีน้ำใช้ในการทำการเกษตรกรรม
2. เกษตรกรสามารถใช้น้ำได้ตลอดทั้งปี
3. เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ความมั่นคง ที่ดีขึ้น